

Beleidsplan St. Jozefschool (hoog)begaafdheid

1. Visie

Ons onderwijs is gericht op de talenten en leerbehoeften van kinderen. Binnen het jaarklassensysteem wordt gewerkt op meerdere groepsniveaus, indien nodig wordt er 'op maat' afgestemd op de individuele mogelijkheden van het kind. We streven ernaar dat alle leerlingen, inclusief de (hoog)begaafden, zich thuis voelen op onze school, dat zij lekker in hun vel zitten, dat zij naar hun capaciteiten kunnen presteren op de reguliere toetsen en dat zij een passend leerstofaanbod krijgen. Binnen dit leerstofaanbod zullen de (hoog)begaafde leerlingen voldoende uitgedaagd worden en komen zij tot leren leren en leren denken.

We willen voorkomen dat leerlingen die op (hoog)begaafd niveau presteren vastlopen als gevolg van de reguliere onderwijsaanpak. Hierbij valt te denken aan relatief onderpresteren (het niet uit een leerling halen wat er in zit), absoluut onderpresteren (presteren onder de reguliere maat) en aan leerlingen waarbij het welzijn in gedrang komt.

2. Doel

Het doel van het onderwijs t.a.v. (hoog)begaafde leerlingen is:

1. De leerlingen zitten goed in hun vel
  - a. Leerlingen zijn blij en gaan met plezier naar school. Dit betekent niet dat ze alles leuk vinden, maar dat ze een positief beeld hebben van zichzelf, van anderen, van school en hun plek daarin. Dit alles binnen een veilig schoolklimaat.
2. Leerlingen zijn productief
  - a. Leerlingen presteren op een niveau dat bij hun cognitieve en sociaal-emotionele capaciteiten hoort. We werken zoveel mogelijk in de zone van naaste ontwikkeling. Ze zijn zich bewust van hun talenten en hoe die in te zetten. Ze zijn in staat om met frustraties en uitdagende stof om te gaan. Zij hebben zich de vaardigheden eigen gemaakt om zich na de basisschool op een goede wijze te blijven ontwikkelen.
3. Leerlingen halen de kerndoelen
  - a. Leerlingen hebben een goede beheersing van de stof die in de kerndoelen omschreven staat. We proberen hiaten te voorkomen en indien ze wel ontstaan wordt getracht dit weg te werken. We streven ernaar alle leerlingen dit in de gebruikelijke acht jaar af te laten ronden.
4. Plusdoelen
  - a. Het plusdoel is het aanleren van vaardigheden. De belangrijkste vaardigheden zijn: jezelf motiveren, leren leren, omgaan met je overtuigingen, geheugen gebruiken, zelfstandig werken, plannen, samenwerken, gebruik maken van de juiste leerstrategieën en omgaan met frustraties.
  - b. Dit plusdoel halen we met behulp van pluswerk dat we selecteren als middel om de bovenstaande vaardigheidsplusdoelen te bereiken.

Bovenstaande doelen staan in volgorde van belangrijkheid. We doen er als school alles aan om te zorgen dat alle leerlingen een bepaald niveau halen alvorens door te gaan naar een volgend niveau.

3A. Beleid - Signalering

Het doel van de signalering is het opsporen van leerlingen die mogelijk (hoog)begaafd zijn en gebaat zijn bij extra begeleiding middels inhoudelijke plusstof of vaardigheidsbegeleiding. Het is belangrijk dit in een zo vroeg mogelijk stadium te doen, zodat er kan worden ingespeeld op de mogelijkheden van deze leerlingen. Vroegtijdige herkenning van kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong heeft een preventieve werking. Sociaal-emotionele problemen en onderpresteren kunnen daardoor zoveel mogelijk worden voorkomen.

We registreren leerlingen die gesignaleerd zijn in het leerlingvolgsysteem en volgen ze door de hele schoolcarrière. Zowel de DHH-verslagen (Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid) als de ingevulde SIDI-lijsten (zie bijlage 1) worden in Parnassys geregistreerd.

We signaleren volgens een vast protocol (zie bijlage 1). Als er sprake is van (hoog)begaafdheid volgt passende begeleiding door de eigen leerkracht of, indien nodig, door de talentcoach.

3B. Beleid - Kerndoelen

- Leerlingen worden geplaatst in de groep die correspondeert met hun leeftijdsniveau.
  - In principe wordt er niet versneld, alleen bij hoge uitzondering, wanneer er voor de betreffende leerling geen verdiepings-, verbredings- en verrijkingsstof meer aan te bieden is in de betreffende groep. Dit altijd na overleg binnen het team, intern begeleiders en de talentcoaches. Hierbij gebruiken we de versnellingswenselijkheidlijst. Als de betreffende leerling in groep 1 zit wordt er gebruik gemaakt van doortoetsen om te bepalen op welk niveau de leerling presteert.
  - Leerlingen die een voorsprong hebben werken niet vooruit in de methode, maar worden gecompact en krijgen verrijking in de klas aangeboden. Voor afspraken over compacten zie bijlage 2.
  - Onderpresteerders doen mee aan de basisstof. Er wordt door de leerkracht, evt. in overleg met de talentcoach en de intern begeleider, gezocht naar de hiaten om hieraan te kunnen werken. Het is belangrijk dat zij daarnaast wel verrijking aangeboden krijgen.
  - Het productief vermogen wordt allereerst ingezet om de kerndoelen te halen.
  - In principe wordt er in groep 1 en 2 geen lees- en schrijfonderwijs gegeven. Lezen wordt zeker niet ontmoedigd, maar ook niet aangemoedigd. Kleuters die al kunnen lezen kunnen eventueel aan de slag met opdrachten uit de map 'lezende kleuters' van PetitPlus of met de map '(Piep)jonge lezers'. Leerlingen die graag met schrijven aan de slag willen kunnen gebruik maken van de lees-schrijfhoek.
  - In groep 1 en 2 ligt de focus op het verwoorden van de doelen van de aangeboden activiteiten.

3C. Beleid - Verrijkingswerk

De tijd die na het behalen van de kerndoelen op eigen niveau over is wordt besteed aan plusdoelen: eerst vakgebonden verdieping (verder uitdiepen van bestaande onderwerpen), daarna verrijking in de vorm van verbreding (meer onderwerpen).

Het uitgangspunt bij verrijking is het opdoen van vaardigheden:

- Leren Leren: hierbij gaat het om het ontwikkelen van inzichten en vaardigheden die wezenlijk zijn voor het verwerven en toepassen van kennis. In dat proces zijn taakgerichtheid, doorzettingsvermogen en motivatie (een goede *werkhouding*) van groot belang. In feite draait het hier om een drang tot permanent verder willen leren en ook plezier beleven aan het leren van nieuwe dingen. Daarbij is het uiteraard belangrijk dat je leerdoelen voor jezelf kunt formuleren en in staat bent een goede werkverdeling te maken in de beschikbare tijd (kunt

werken volgens plan), maar ook dat je in staat bent verschillende leerstrategieën (*manieren van leren*) in te zetten om informatie te verwerven en op te slaan, zodat later getoond kan worden wat geleerd is. Ook het kunnen reflecteren op het eigen leergedrag is van wezenlijk belang, want er valt zo ontzettend veel te leren, ook (of juist) als het niet helemaal zo gegaan is als je had verwacht.

- Leren Denken: hierbij gaat het om het ontwikkelen van en reflecteren op hogere denkvaardigheden. Hierbij gaat het om verschillende typen hogere denkvaardigheden, zoals het *analytisch denken* (waarbij het onder andere draait om het bepalen van de verhoudingen van verschillende delen ten opzichte van elkaar of ten opzichte van het grotere geheel), het *creatief denken* (waarbij het flexibel kunnen inspelen op nieuwe omstandigheden vraagt om een grote vindingrijkheid bij het ontdekken van nieuwe problemen en het oplossen ervan) en het *kritisch denken* (waarbij het onder andere gaat om het controleren van veronderstellingen en informatie, het vormen van een mening, het kunnen onderbouwen van die mening met argumenten en het kiezen van de meest geschikte oplossing).
- Leren Leven: hierbij gaat het om het ontwikkelen van kennis, houding en vaardigheden op het intra persoonlijke en interpersoonlijke gebied. *Inzicht in jezelf* vormt de basis voor het leren (voor het) leven. Een positief zelfconcept, weten wat je sterke en minder sterke kanten zijn en daar op een goede manier mee om kunnen gaan (door bijvoorbeeld gepaste doelen te stellen, opbouwende kritiek en de consequenties van je keuzes te accepteren) zijn voorwaarden om jezelf in de tijd te kunnen blijven ontwikkelen. Daarnaast leidt een beter inzicht in jezelf tot betere communicatie en meer bevredigende relaties met anderen. Goed kunnen *omgaan met anderen* betekent namelijk niet alleen dat je kunt leren van en met anderen, maar vooral ook dat je beseft welke rol je daar zelf in vervult en op welke manier het mogelijk is jezelf te blijven en dat te doen wat bij je past.

4A. Uitvoering - In de klas, de plusklas en de projectklas

De leerlingen krijgen de lessen rekenen aangeboden via compacting (bijlage 2). Naast compacting gaan ze aan de slag met verrijkingswerk uit de materialenlijst (zie bijlage 4).

Taal en spelling wordt op niveau aangeboden in dag- en weektaken.

Bij begrijpend lezen wordt gekozen voor het hoogste niveau zoals de methode die aanbiedt.

In iedere groep is een denkspellenkist aanwezig. De denkspellenkisten rouleren vier tot vijf keer per jaar tussen de groepen.

(Hoog)begaafde leerlingen komen in aanmerking voor de plusklas (groep 2/3 en groep 4) of voor de projectklas (vanaf groep 5). Deze groepen worden geleid door de talentcoaches. De onderbouwleerlingen gaan drie keer per maand een uur naar de plusklas. De (hoog)begaafde bovenbouwleerlingen zitten twee ochtenden per week bij elkaar in de projectklas.

(Hoog)begaafde leerlingen uit groep 1 gaan in principe nog niet naar de plusklas. Zij krijgen de benodigde uitdaging binnen de groep aangeboden. In uitzonderlijke gevallen kan een leerling uit groep 1 wel in de plusklas geplaatst worden. Dit gebeurt dan altijd in overleg met de leerkracht, de talentcoach en de ouders.

In de plusklassen wordt er met name thematisch gewerkt middels plusprojecten.

Binnen de projectklas worden de plusvakken gegeven en daarnaast het verdere plusmateriaal eventueel besproken. De talentcoach bespreekt, indien nodig, de lesstof voor de komende dagen met individuele leerlingen.

Leerlingen kijken zelf hun werk na, dit wordt steekproefsgewijs gecontroleerd. Met leerlingen die structureel hun pluswerk niet afhebben wordt een gesprek gehouden om te bespreken of de projectklas wel een goed idee is. Het tempo wordt in de projectklas opzettelijk hoog gehouden om de leerlingen scherp en uitgedaagd te houden.

Vanaf het schooljaar 2019-2020 zullen de leerlingen van de projectklas twee maal per jaar een apart

rapport krijgen waarop het werk vanuit de projectklas beoordeeld wordt.

In bijlage 3 zijn alle afspraken omtrent de plusklas en de projectgroep opgenomen.

In bijlage 4 is een lijst van alle aanwezige verrijgings-, verbredings- en verdiepingsmaterialen opgenomen.

4B. Uitvoering - Eigenaarschap

Het beleidsplan wordt bewaakt en bijgewerkt door de talentcoaches. Hun taken zijn:

- Waar nodig bijwerken van het beleidsplan
- Adviseren en coaching van collega's
- Kennisoverdracht naar collega's en ouders
- Materialen up-to-date houden
- Bewaken van de gemaakte afspraken over de leerlijnen (hoog)begaafdheid
- Op de juiste manier inzetten van DHH
- Voeren van oudergesprekken n.a.v. DHH
- Houden van gesprekken met leerkrachten n.a.v. signaleringsprotocol
- Indien wenselijk, samen met de leerkracht voeren van oudergesprekken n.a.v. de vorderingen en/of het welzijn van (hoog)begaafde leerlingen in de onderbouw
- Twee keer per jaar voeren van een 10-minuten-gesprek met de ouders van de leerlingen uit de projectklas
- Draaien van de plusklas of de projectklas
- Coaching van (hoog)begaafde leerlingen
- Reactie op vragen/klachten/opmerkingen ouders/kinderen/collega's
- Het invullen van handelingsplannen voor de leerlingen van de projectgroep
- Het maken van een notitie in Parnassys met daarin de doelen voor het betreffende kind voor de leerlingen van de plusklas

(Hoog)begaafdheid staat regelmatig op de agenda van de teamvergadering.

4C. Uitvoering - Communicatie

Richting leerlingen en ouders

De communicatie rondom de leerling loopt normaal gesproken via de groepsleerkracht. Het is belangrijk dat deze hoofdvantwoordelijk blijft voor het proces van de leerling en dat deze zichzelf niet gepasseerd voelt. Dit stimuleert de leerkracht ook om verantwoordelijkheid te nemen. Indien nodig kan de talentcoach aanwezig zijn bij een oudergesprek.

Jaarlijks is er een informatieavond voor de ouders van de leerlingen uit de Projectklas.

Richting leerkrachten

De talentcoaches communiceren richting de leerkrachten via individuele gesprekken, een gedeeld document waarin wordt bijgehouden wat er in de plusklas of projectklas gedaan is, bouwvergaderingen en algemene teamvergaderingen. Alle documenten en bijlagen rondom (hoog)begaafdheid zijn voor alle teamleden toegankelijk via de Basismap die in iedere klas aanwezig is en via de 'Algemene map' op het netwerk op school.

4D. Uitvoering - Bijsturen

Allereerst moet er met regelmaat gemeten worden of het proces naar behoeven verloopt. Hierbij kunnen er verschillende zaken bekeken worden:

- Tevredenheidsonderzoek ouders
- Volgen leerresultaten (Kerndoelen: DLE, Plusdoelen: Methodegebonden toetsen)
- Klassenobservaties
- Het volgen van leerlingen door de jaren heen

Iedere twee jaar worden deze onderzoeken uitgevoerd. Als hier ongewenste resultaten uitkomen (lage scores op een van de lijsten) zal dit binnen het team worden besproken en zal er door de talentcoaches een stappenplan worden gemaakt om de resultaten weer gewenst te krijgen.

Door middel van het signaleringsprotocol worden aan het begin van ieder schooljaar in iedere klas de leerlingen besproken. Wanneer er in latere jaren hoogbegaafde leerlingen “gevonden” worden dan wordt de case doorgesproken met de leerkrachten van voorgaande jaren om uit te zoeken hoe deze leerling eerder opgemerkt had kunnen worden.

De talentcoaches zorgen ervoor dat de kennis en aanwezige materialen up-to-date blijven.